

'Natuurtoets bestemmingsplanactualisatie Hollandscheveld'

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden
in het kader van natuurwet- en regelgeving*

Colofon

Titel: **'Natuurtoets bestemmingsplanactualisatie Hollandscheveld'**

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 08376/07

Status: Definitief

Datum: 14 maart 2011

Auteur: Ing. M.(Martijn) Bunskoek

Veldonderzoek: Ing. M.(Martijn) Bunskoek

Eindredactie: Ing. P. (Peter) van den Brandhof

Opdrachtgever: Gemeente Hoogeveen

Contactpersoon: J.H. (Johanna) de Vries

EcoGroen Advies BV

Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2011)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Bunskoek, M. (2011). 'Natuurtoets bestemmingsplanactualisatie Hollandscheveld'; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 08-376/7 EcoGroen Advies, Zwolle.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doel van dit rapport	1
1.2	Algemene opzet	2
2	Gebiedsbescherming	3
2.1	Inleiding	3
2.2	Natuurbeschermingswet	3
2.3	Nota Ruimte	3
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied	5
3.1	Toetsingskader	5
3.2	Onderzoeksmethodiek	5
3.3	Flora	6
3.4	Fauna	6
4	Ecologische paragraaf	9
5	Geraadpleegde bronnen	11
Bijlage		
I	Kaart EHS
II	Kaart ecologische structuren
III	Kaart beschermde en bedreigde flora
IV	Kaart beschermde en bedreigde fauna
V	Wettelijk kader

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel van dit rapport

De gemeente Hoogeveen actualiseert een groot aantal bestemmingsplannen voor diverse woonwijken in Hoogeveen en enkele kernen in het buitengebied. De voorliggende actualisatie voor Hollandscheveld heeft grotendeels een conserverend karakter, op een aantal kavels zijn echter op korte termijn bestemmingsplanwijzigingen voorzien (figuur 1). De locaties worden hieronder nader toegelicht.

Figuur 1: Overzichtskartaal bestemmingsplangebied Hollandscheveld met locaties (1 t/m 8) waar bestemmingsplanwijzigingen zijn voorzien (Bron kaartondergrond: Gemeente Hoogeveen).

1. Hollandscheveldse Opgaande 23/25
Bestemming wonen (vrijstaande woning).
2. Hollandscheveldse Opgaande (negen locaties)
Doormiddel van wijzigingsbevoegdheid. Op deze plekken mogen alleen vrijstaande woningen worden gerealiseerd.
3. Hoek Hollandscheveldse Opgaande/Riegshoogtendijk (80/82)
Bestemming wonen (vrijstaande woning).
4. Riegshoogtendijk 39
Voormalige garage wordt woningbouw. Plan bestaat uit 5 woningen.
5. Bibliotheek (Veldkampstraat)
Bestemming veranderd in wonen met kantoor (Dienstverlening met dienstwoning).
6. Oude Postkantoor Blekkerstraat (Hoekje 24)
Bestemming kantoor (zakelijke dienstverlening).
7. Riegheidestraat (naast Veldershof)
Bestemming wonen (4 woningen).
8. De Zweetdruppel
Realisatie van 30 woningen (één-gezinswoningen).

Een bestemmingsplanwijziging of -actualisatie dient altijd getoetst te worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving en mag hier geen tegenstrijdigheden mee opleveren. Het voorliggende onderzoek heeft tot doel in beeld te brengen of er in het bestemmingsplan conflicten kunnen optreden met de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en Nota Ruimte (en de wijze waarop deze is geïmplementeerd in het beleid van de provincie Drenthe).

De resultaten van voorliggend onderzoek kunnen ook behulpzaam zijn bij het maken van verantwoorde keuzes ten aanzien van beheer, onderhoud en ruimtelijke ingrepen in het bestemmingsplangebied. Wel dient altijd bedacht te worden dat het voorliggende onderzoek niet uitputtend is geweest en grotendeels is gericht op een conserverende situatie. Bij nieuwe ontwikkelingen dient dan ook altijd gebruik gemaakt te worden van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten en getoetst te worden aan de actuele uitwerking van wet- en regelgeving. Ten aanzien van de locaties waar ingrepen zijn voorzien (locatie 1 t/m 8) is binnen voorliggend onderzoek gericht veldonderzoek uitgevoerd.

1.2 Algemene opzet

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op één locatiebezoek (alleen locaties waar ingrepen zijn voorzien) en bekende verspreidingsgegevens. Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep in het onderzoeksgebied, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welk gebiedsgericht natuurbeleid uitwerking heeft op de onderzochte locaties en het bestemmingsplangebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten op de onderzoekslocaties en binnen het bestemmingsplangebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te kunnen voorkomen, deze zijn samengevat in een (bestemmingsplan)paragraaf ecologie (hoofdstuk 4).

2 Gebiedsbescherming

2.1 Inleiding

In dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet, waarin o.a. opgenomen de Vogel- en Habitatrichtlijn;
- Nota Ruimte, in provinciaal ruimtelijk beleid uitgewerkt voor bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), ganzengebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten.

2.2 Natuurbeschermingswet

In de Natuurbeschermingswet is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn geïmplementeerd en wordt de bescherming van Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten geregeld. Op voorhand dient beoordeeld te worden of activiteiten of ingrepen in of in de nabijheid van deze gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de aangewezen beschermde waarden van deze gebieden.

Omdat het bestemmingsplangebied niet in of in de nabijheid ligt van Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten en de bestemmingsplanactualisatie bovendien een grotendeels conserverend karakter heeft, zal in dit onderzoek verder geen uitgebreide toetsing aan de Natuurbeschermingswet plaatsvinden. Op basis van de aard van de voorgenomen ontwikkelingen, in combinatie met de ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden kan echter worden gesteld dat deze geen negatieve effecten op de instanhouddoelen met zich mee zullen brengen.

2.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is één van de structuurschema's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De Nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling wordt de EHS gerealiseerd en worden ondermeer ganzenfoerageer- en weidevogelgebieden aangewezen.

EHS

Door het rijk en provincies is een beleidskader opgesteld met de spelregels die gelden bij ingrepen binnen de EHS. In dit beleidskader is aangegeven dat ingrepen met significante negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS alleen onder voorwaarden worden toegestaan. In dit kader moet allereerst in beeld worden gebracht wat de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS in of nabij het plangebied zijn. Provincies hebben het rijksbeleid doorvertaald in het provinciaal beleid.

Binnen de EHS geldt de 'Nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat een bestemmingsplanwijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

In bijlage 1 is een kaart opgenomen met de ligging van het bestemmingsplangebied ten opzichte van de EHS. Het meest dicht bij gelegen onderdeel van de EHS - een oude bosopstand op de begraafplaats- ligt tegen het bestemmingsplangebied aan. Dit

onderdeel van de EHS ligt overigens op minimaal 350 meter van de locaties waar bestemmingsplanwijzigingen zijn voorzien.

Er zal ten gevolge van het grotendeels conserverende, in de bebouwde kom gelegen, bestemmingsplan geen effect optreden op de 'wezenlijke kenmerken en waarden' van de EHS. Ook effecten als gevolg van de ontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt worden niet verwacht.

Natuur buiten de EHS

Ook buiten de EHS zijn natuurwaarden en natuurgebieden aanwezig. Deze waarden zijn weergegeven in de POP II kaart 7 'Ecologische structuren'. Het betreft ondermeer gebieden met waarden voor ganzen, zwanen en steltlopers, gebieden met botanische waarden in sloten, soortenrijke loofbosjes en vennen en veentjes. Recent is het POP II komen te vervallen om plaats te maken voor de Omgevingsvisie (Provincie Drenthe 2010). De ecologische structuurkaart is sindsdien komen te vervallen. Wel vormt de kaart nog een waardevolle informatiebron om te bepalen of ecologische structuren aanwezig zijn.

Op de uitsnede van de Ecologische Structuurkaart in Bijlage II is te zien dat binnen de begrenzing van het bestemmingsplangebied een 'soortenrijk loofbosje' aanwezig is. Het uiterste noordoostelijke deel van de bebouwde kom is aangemerkt als 'gebied met veel bosjes en houtwallen', daarnaast ligt hier ook een soortenrijk loofbosje tegen de bebouwde kom aan.

Een conserverend bestemmingsplan zal geen negatieve effecten hebben op genoemde ecologische structuren. Daarnaast liggen de locaties waar bestemmingsplanwijzigingen zijn voorzien niet in gebied dat is aangewezen als (onderdeel van een) ecologische structuur. De bestemmingsplanwijzigingen hebben daarom geen negatieve effecten op natuurwaarden buiten de EHS.

3 Flora en fauna van het onderzoeksgebied

3.1 Toetsingskader

De Flora- en faunawet verplicht een ieder die ruimtelijke ingrepen of andere activiteiten wil ontplooiën, na te gaan in hoeverre dit negatieve effecten kan hebben op van nature in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten - ongeacht of deze beschermd zijn of niet. De zorgplicht van artikel 2 uit de Flora- en faunawet stelt dat optredende negatieve effecten zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd dienen te worden. Voor schade aan juridisch zwaarder beschermde soorten kan de aanvraag van een ontheffing van de Flora- en faunawet bij het Ministerie van LNV noodzakelijk zijn.

Aangepaste beoordeling ontheffingen Flora- en faunawet

Tot voor kort was het noodzakelijk voor het verwijderen, verstoren of beschadigen van een vaste verblijfplaats een ontheffing op de Flora- en faunawet aan te vragen. Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling van ontheffingsaanvragen van de Flora- en faunawet voor ruimtelijke ingrepen aangepast. Sinds 26 augustus van dat jaar wordt daardoor gewerkt volgens een nieuw stroomschema (zie Bijlage 1) en is het in veel gevallen niet meer noodzakelijk om een ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen (Dienst regelingen 2009).

Voor tabel 1-soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een automatische vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

Voor tabel 2-soorten zijn drie opties mogelijk:

- 1) Werken volgens de eisen van een goedgekeurde Gedragscode Flora- en faunawet;
- 2) Het aanvragen van een reguliere ontheffing;
- 3) Het opstellen van een ecologisch werkprotocol indien aangetoond kan worden dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort behouden blijft.

Overigens is het bij de eerste twee gevallen ook noodzakelijk om een op de situatie toegesneden ecologisch werkprotocol op te stellen.

Voor tabel 3-soorten en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn twee opties mogelijk:

- 1) Het aanvragen van een reguliere ontheffing;
- 2) Het opstellen van een ecologisch werkprotocol indien aangetoond kan worden dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort behouden blijft en dat de soort binnen het leefgebied succesvol kan (blijven) overwinteren, foerageren en/of voortplanten tijdens en na uitvoering van de plannen.

Hierbij geldt voor het aanvragen van ontheffing dat ook een ecologisch werkprotocol opgesteld moet worden waarin de te nemen mitigerende maatregelen beschreven worden.

3.2 Onderzoeksmethodiek

Van het bestemmingsplangebied en omgeving zijn gegevens opgevraagd uit de NDFF en het archief van de provincie Drenthe. De beschikbare relevante verspreidingsgegevens van beschermde en bedreigde flora en fauna zijn weergegeven op de kaarten in bijlagen III en IV.

Op 2 februari 2011 zijn de locaties waar bestemmingsplanwijzigingen zijn voorzien onderzocht en is daarnaast een algemeen beeld verkregen van het gehele

bestemmingsplangebied.

3.3 Flora

Informatie verkregen uit het waarnemingenarchief van de provincie en de NDFF levert een waarneming van Koningsvaren (tabel 1-soort) en twee waarnemingen van Krabbenscheer (Rode Lijst 'gevoelig') op binnen het bestemmingsplangebied. In de bossen direct ten oosten van Hollandscheveld zijn daarnaast groeiplaatsen bekend van Brede wespenorchis, Koningsvaren (tabel 1-soorten) en Dubbeloof (Rode Lijst 'gevoelig'). Waarnemingen van zwaarder beschermde en bedreigde soorten zijn in het bestemmingsplangebied niet bekend.

Het voorkomen van ontheffingsplichtige plantensoorten (Tabel 2/3 Flora- en faunawet) -in het bestemmingsplangebied en op de locaties waar een wijziging is voorzien- is vanwege het ontbreken van geschikt biotoop niet aannemelijk.

3.4 Fauna

Informatie verkregen uit het waarnemingenarchief van de provincie en de NDFF laat een waarneming op kilometerhokniveau zien van Alpenwatersalamander (tabel 2-soort) en Adder (tabel 3-soort / Rode Lijst 'kwetsbaar'). De waarneming van Adder (waarneming gedaan in 2008) is twijfelachtig omdat geen geschikte biotopen aanwezig zijn en geen populaties bekend zijn in de omgeving van Hollandscheveld. Daarnaast is een waarneming bekend van Grote modderkruiper (tabel 3-soort / Rode Lijst 'kwetsbaar') nabij bedrijventerrein Buitenvaart I. Beschreven waarnemingen zijn weergegeven op de kaart in bijlage IV. Er zijn geen waarnemingen bekend van andere zwaarder beschermde fauna (tabel 2/3-soorten) in het bestemmingsplangebied. Van vlemuizen en Steenmarter kunnen echter vaste verblijfplaatsen in het bestemmingsplangebied aanwezig zijn.

Hoewel de natuurwaarden in het bestemmingsplangebied en de locaties waar een wijziging is voorzien laag zijn, is het voorkomen van sommige beschermde soorten of soortgroepen echter niet uit te sluiten. Zij worden daarom onderstaand nader besproken.

Vleermuizen

Het is belangrijk om voorafgaand aan ruimtelijke ontwikkelingen duidelijkheid te hebben over het al dan niet voorkomen van vleermuizen. Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn opgenomen in de Europese Habitatrichtlijn en zodoende strikt beschermd. In de praktijk houdt deze beschermingsstatus in dat vaste verblijfplaatsen van vleermuizen niet verstoord of vernietigd mogen worden en dat in geval van onvermijdelijke schade ontheffing aangevraagd moet worden bij het ministerie van EL&I. Daarnaast kunnen er mitigerende of compenserende eisen gesteld worden aan de uitvoering van de plannen.

Potentiële verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden zich in donkere ruimten in bomen, huizen, kelders, etc. Gedurende het veldonderzoek is specifiek gelet op dergelijke ruimten op de locaties waar een bestemmingsplanwijziging is voorzien.

In het gebouw van de voormalige bibliotheek, het gebouw van het voormalige postkantoor en de woning op het terrein van de Zweetdruppel zijn potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen achter de aanwezige betimmering en in de spouwmuuren. Deze zijn toegankelijk voor deze soortgroep via spleten, afgebromd cement en open stootvoegen. Ook in het overige deel van het bestemmingsplangebied, waar geen gericht veldonderzoek heeft plaatsgevonden, kunnen vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn in diverse bebouwing en bomen.

Afgaande op het bovenstaande kan voor de locaties waar een bestemmingsplanwijziging is voorzien en potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn het volgende worden geconcludeerd:

- Aanvullend onderzoek in de *voormalige bibliotheek* en de *woning in de Zweetdruppel* naar de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen is noodzakelijk omdat bij een renovatie, verbouwing of sloop verblijfplaatsen kunnen verdwijnen;
- In het *voormalige postkantoor* is alleen een interne verbouwing voorzien waardoor in eerste instantie geen potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen in het geding zijn. Mocht de verbouwing ook inhouden dat de aanwezige spouwmuren extra geïsoleerd worden dan kan dit wel het geval zijn en is aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen noodzakelijk.

Potentiële vliegroutes en foerageergebied

Vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen genieten binnen de Flora- en faunawet alleen juridische bescherming indien deze onmisbaar zijn voor het voortbestaan van een populatie. Bij de sloop en renovatie van bebouwing en het snoeien of kappen van bomen in het bestemmingsplangebied dient altijd rekening gehouden te worden met de functies die deze elementen voor vleermuizen kunnen hebben.

Effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen worden niet verwacht. De ligging binnen de bebouwde kom garandeert een veelheid aan structuren die als oriëntatiepunten kunnen worden benut. Bovendien zal vervangende nieuwbouw in de toekomst ook kunnen worden gebruikt ter oriëntatie. Wel bevinden zich in *de Zweetdruppel* een aantal oudere loofhoutsingels die van waarde kunnen zijn voor foeragerende vleermuizen. Het verdient dan ook aanbeveling om deze structuren in te passen binnen de plannen, hoewel dit juridisch niet verplicht is.

Broedvogels

Het is veelal niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verstoring of schade aan broedvogels, hun nesten en jongen. Er mogen daarom geen storende of schadelijke activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden opgestart of uitgevoerd.

Door recente veranderingen binnen de Flora- en faunawet is er een aangepaste lijst met vogelsoorten waarvan de nesten en hun functionele leefomgeving jaarrond beschermd zijn. Het betreft in functie zijnde nesten van broedvogels als uilen en roofvogels, maar ook de Huismus en Gierzwaluw staan op de aangepaste lijst. In het bestemmingsplangebied komen beide soorten verspreid voor in de aanwezige bebouwing. In de *voormalige bibliotheek* en op het terrein van *de Zweetdruppel* is het voorkomen van Huismus niet op voorhand uit te sluiten. Daarnaast het niet uitgesloten dat in het bestemmingsplangebied een soort als Ransuil broedend kan worden aangetroffen, met name in *de Zweetdruppel* is voldoende geschikt biotoop aanwezig om een broedpaar te herbergen.

Afgaande op het bovenstaande kan voor de locaties waar een bestemmingsplanwijziging is voorzien ten aanzien van broedvogels het volgende worden geconcludeerd:

- Aanvullend onderzoek op het terrein van *de Zweetdruppel* naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van de jaarrond beschermde Huismus en Ransuil is noodzakelijk omdat bij renovatie en sloop van bebouwing en kappen van bomen en het verwijderen van beplanting verblijfplaatsen kunnen verdwijnen.
- Aanvullend onderzoek in de *voormalige bibliotheek* naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van jaarrond beschermde Huismus is noodzakelijk omdat bij renovatie en verbouwing verblijfplaatsen kunnen verdwijnen.

Door gefaseerd te werken en de uitvoering op te starten buiten het broedseizoen van de overige aanwezige vogels, is het mogelijk verstoring of beschadiging van broedbiotopen van vogels te voorkomen. Indien blijkt dat broedvogels afwezig zijn is het ook mogelijk om binnen de broedperiode van vogels aan te vangen met de werkzaamheden.

Overige soortgroepen

Amfibieën

In Hollandscheveld is de middelhoog beschermde Alpenwatersalamander (tabel 2-soort). Op de locaties waar een bestemmingsplanwijziging is voorzien is geen permanent oppervlaktewater aanwezig, voortplanting van deze soort kan hier daarom worden uitgesloten. Wel is overwintering van Alpenwatersalamander mogelijk op locaties waar rommelhoekjes, ruigtes en beplantingen met een dikke strooisellaag aanwezig is. Dergelijke overwinteringsbiotopen zijn bijvoorbeeld aangetroffen in de Zweetdruppel.

Om schade aan Alpenwatersalamander met zekerheid te voorkomen dienen bij eventuele ontwikkelingen in overwinteringsbiotopen gedurende de overwinteringsperiode van Alpenwatersalamander met rust te worden gelaten. Deze overwinteringsperiode loopt globaal van eind oktober t/m maart. Wanneer dit niet mogelijk is, dient middels nader onderzoek te worden nagegaan of een populatie van de soort aanwezig is in de nabijheid van het plangebied. De optimale inventarisatieperiode voor Alpenwatersalamander is mei- juli.

Groene glazenmaker

In het bestemmingsplangebied zijn enkele groeiplaatsen bekend (kaart bijlage III) van Krabbenscheer (Rode Lijst 'gevoelig'). Deze plant is belangrijk voor de strikt beschermde en bedreigde libellensoort Groene glazenmaker (FF-wet tabel 3/Rode Lijst: bedreigd). Deze soort zet zijn eieren namelijk uitsluitend af op Krabbenscheer. Er zijn enkele kleine populaties ten oosten en zuidoosten van Hoogeveen bekend (Van de Wetering 2007). Aangezien de groeiplaatsen één van de weinige zijn in deze omgeving zou het grotendeels verwijderen ervan (bijvoorbeeld bij schoningswerkzaamheden) ernstige negatieve effecten kunnen hebben op de Groene glazenmaker in de regio. Zorgvuldig beheer garandeert een duurzaam voortbestaan van de groeiplaats van Krabbenscheer en daarmee ook de Groene glazenmaker.

Mochten er door de toekomstige bestemmingsplanwijzigingen effecten optreden aan de groeiplaatsen van Krabbenscheer (bijvoorbeeld door (schonings)werkzaamheden of het dempen van watergangen) dan is nader onderzoek naar de aanwezigheid van Groene glazenmaker noodzakelijk.

4 Ecologische paragraaf

In het bestemmingsplan dient rekening te worden gehouden met Europese en nationale wetgeving en beleid ten aanzien van de natuurbescherming. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen gebiedsbescherming en soortenbescherming. De gevolgen van natuurwet- en regelgeving voor dit bestemmingsplan zijn in beeld gebracht in een natuurtoets.

Voor wat betreft de gebiedsbescherming geldt dat in en in de nabijheid van het plangebied geen sprake is van gebieden die zijn aangewezen als Natura 2000-gebied, in de zin van de Europese Vogel- of Habitatrichtlijn. Wel liggen in de directe omgeving van het onderzoeksgebied onderdelen van de EHS in de vorm van de bossen ten noordoosten van het gebied. Daarnaast zijn enkele waardevolle ecologische structuren aanwezig zoals weergegeven op de POP II-kaart 7. De ecologische structuren betreffen een waardevol soortenrijk loofbosje in het zuidwesten van het bestemmingsplangebied en een gebied met relatief veel bosjes en houtwallen in de noordoostpunt. Ook grenst het gebied in het noordoosten aan een soortenrijk loofbosje en bos en natuurgebied dat is aangemerkt als ecologisch waardevol.

Bij de soortenbescherming is de Flora- en faunawet van belang en eventueel het provinciaal soortenbeleid. In de Flora- en faunawet wet is bepaald dat beschermde dieren die in de wet zijn of worden aanwezen, niet gedood, gevangen of opzettelijk verontrust mogen worden, dat planten niet geplukt of verzameld mogen worden en dat het niet is toegestaan om nesten, hollen of andere vaste rust- verblijfplaatsen van dieren te beschadigen, vernietigen of te verstoren. Het bevoegd gezag kan onder voorwaarden een ontheffing van de verbodsbepalingen verlenen.

Uit de natuurtoets komt naar voren dat de ecologische kwaliteiten van het plangebied beperkt zijn. Binnen het bestemmingsplangebied zijn - met uitzondering van broedvogels, zoogdieren, Alpenwatersalamander en Groene glazenmaker- geen juridisch zwaarder beschermde soorten van Flora- en faunawet Tabel 2/3 of 'bedreigde' of 'ernstig bedreigde' soorten van Rode lijsten bekend. Op basis van de aanwezige biotopen kunnen echter wel vleermuizen en nesten van jaarrond beschermde broedvogels verwacht worden in bomen of bebouwing. Mogelijk is ook een vaste verblijfplaats van de middelhoog-beschermde Steenmarter (Flora- en faunawet Tabel 2) aanwezig. Daarnaast komt Alpenwatersalamander en (mogelijk) de Groene glazenmaker voor in het gebied.

Bij ruimtelijke ingrepen en activiteiten in het bestemmingsplangebied dient altijd rekening gehouden te worden met de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten uit de Flora- en faunawet. Voor elk voornemen waarvan niet met zekerheid is uit te sluiten dat er effecten op beschermde soorten optreden is een toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Omdat sprake is van een grotendeels conserverend bestemmingsplan wordt het bestemmingsplan op het punt van vigerende natuurwet- en regelgeving uitvoerbaar geacht. Van drie locaties waar bestemmingsplanwijzigingen zijn voorzien is aanvullend onderzoek naar vleermuizen en jaarrond beschermde broedvogels noodzakelijk. Het gaat hierbij om de locaties:

- *Voormalige bibliotheek*: aanvullend onderzoek naar vleermuizen en Huismus vereist.
- *De Zweetdruppel*: aanvullend onderzoek naar vleermuizen, Huismus en Ransuil vereist.
- In het *voormalige postkantoor* is alleen een interne verbouwing voorzien waardoor in eerste instantie geen potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen in het geding zijn. Mocht de verbouwing ook inhouden dat de aanwezige spouwmuren extra geïsoleerd dienen te worden dan kan dit wel het geval zijn en is aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen wel noodzakelijk.

ecogroen advies

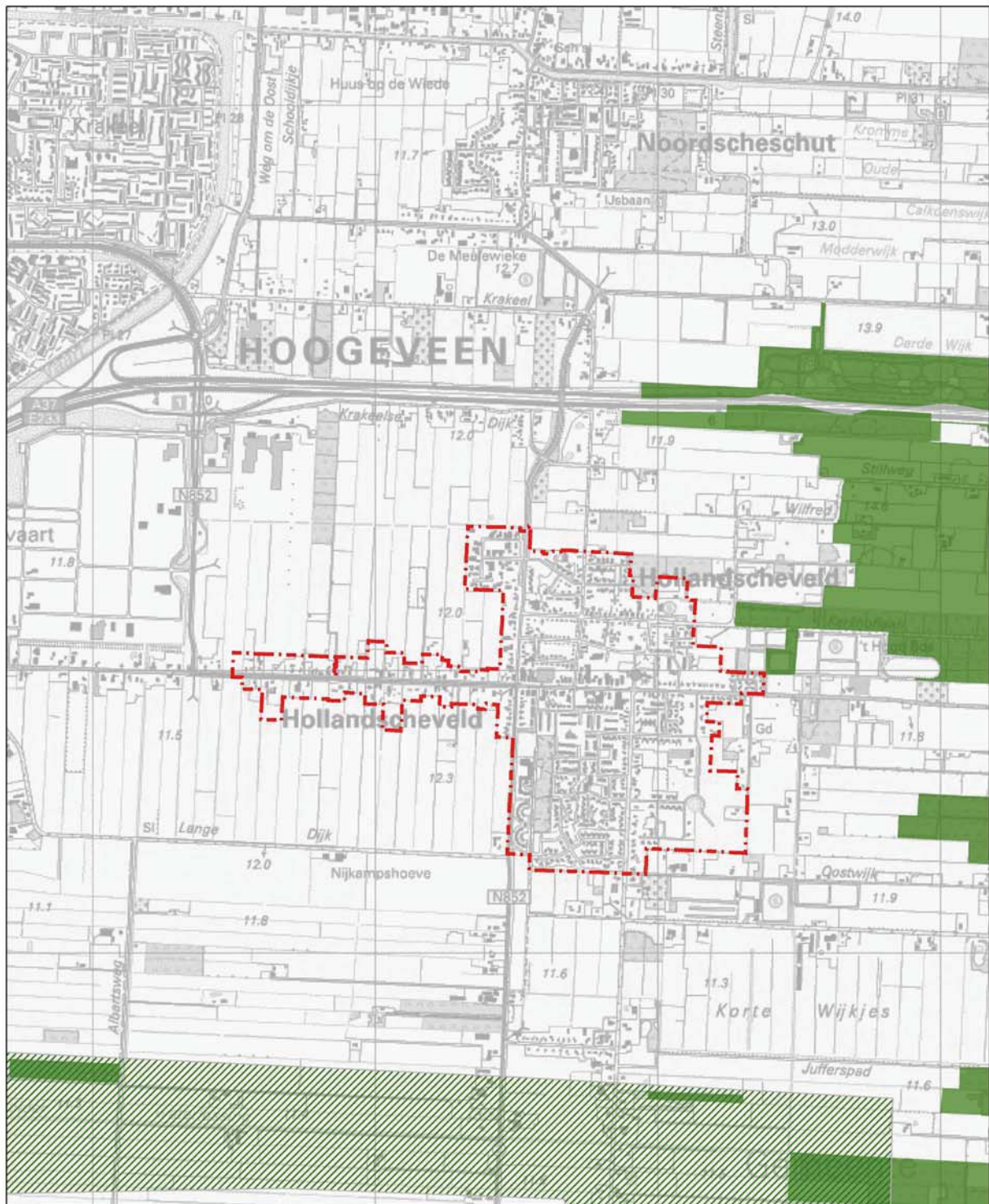
Op de overige locaties waar bestemmingsplanwijzigingen zijn voorzien is geen aanvullend onderzoek noodzakelijk.

5 Geraadpleegde bronnen

- Brandhof, P.M. van den (2007). Ecologische verkenning van natuurwaarden op 20 mogelijke uitbreidingslocaties in de gemeente Hoogeveen; Een beoordeling en vergelijking van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 06-248. EcoGroen Advies, Zwolle.
- Brink, Henk, van den, Arend van Dijk, Ben van Os en Peter Venema. (1996). Broedvogels van Drenthe. Provincie Drenthe/Stichting Werkgroep Avifauna Drenthe/SOVON Vogelonderzoek Nederland. Van Gorcum. Assen.
- Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij KNNV.
- Brouwer, T, B. Crombaghs, A. Dijkstra, A.J. Schepers & P.P. Schollema (2008). Vissenatlas Groningen Drenthe.
- Creemers, R.C.M.& J.J.C.W. van Delft (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Dijkstra, A.C.J., J. de Vries & B.J. Hoentjen (2003). Dagvlinders in Drenthe. Voorkomen en verspreiding 1990-2001. Vlinderwerkgroep Drenthe.
- Dienst Regelingen (2009a) Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Dienst Regelingen (2009b) Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.
- Heusden W.R.M. van & S.J. Vreugdenhil (2008). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Concept, Versie 1.1. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van LNV.
- Hustings, F.J. & J.W. Vergeer (red.), 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels (1998-2000). KNNV-Uitgeverij.
- Lange E., P. Twisk, A. van Winden en A. Diepenbeek (1994). Zoogdieren van West-Europa. Uitgegeven door de KNNV.
- Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Manger, R. & G. Abbingh (2005). Libellen in Drenthe. Verspreidingsatlas 1995-2004. Libellenwerkgroep Drenthe.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2009). Natura 2000-gebieden.(www.synbiosys.alterra.nl/natura2000)
- Provincie Drenthe (2010). Concretisering EHS 2010 (<http://www.drenthe.info/kaarten/website/fmc2/ehs.html>)
- Natuurloket (www.natuurloket.nl).
- RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).
- Uchelen, E. van (2010). Amfibieën en reptielen in Drenthe; voorkomen en levenswijze. Uitgeverij Profiel, Bedum.
- Van de Wetering, B. (2007). Groene glazenmaker in Drenthe 2006. Landschapsbeheer Groningen (i.o.v. Provincie Drenthe) , Groningen.
www.waarneming.nl

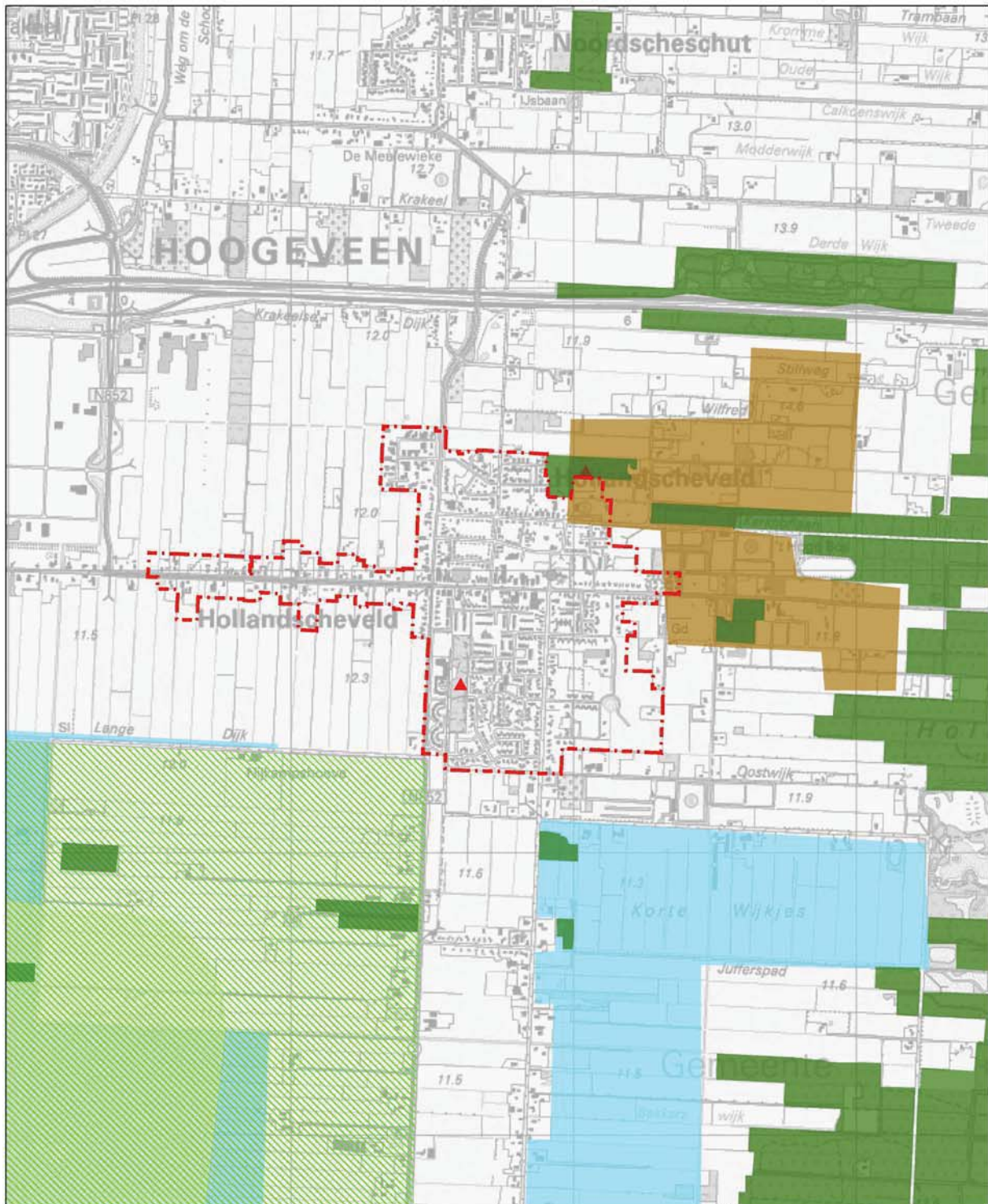
BIJLAGEN

BIJLAGE I: KAART EHS

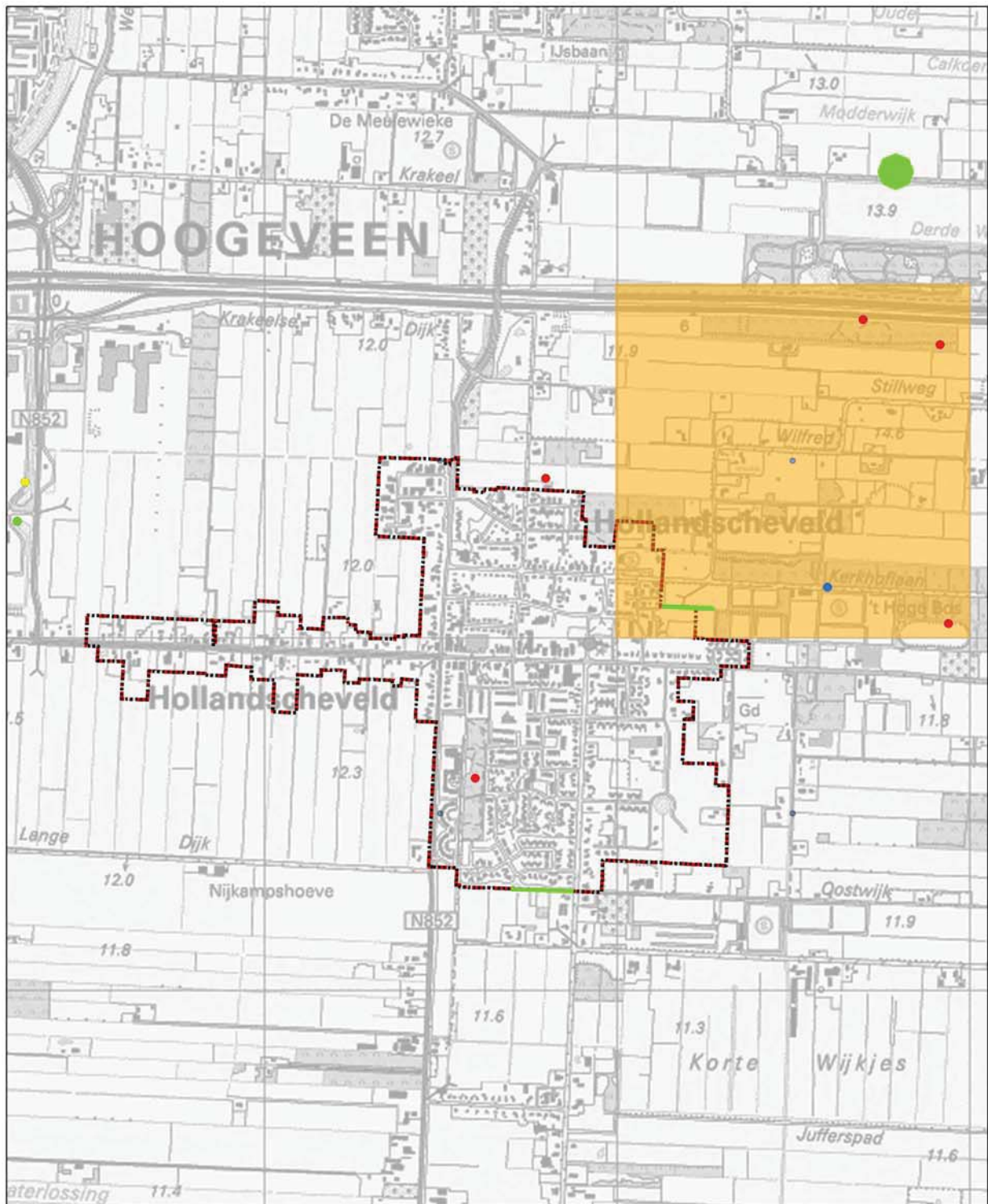
<p>EHS</p> <ul style="list-style-type: none"> Provinciale EHS Ecologische verbindingzone Robuuste verbinding 		<p>Onderzoeksgebied</p> <p></p>	<p>Hoogeveen Ecologische paragraaf bestemmingsplan</p> <p> Hollandscheveld</p>
<p>Datum 19-03-2009</p> <p>Status Definitief</p> <p>Auteur Ing. E. Griffioen</p> <p>Topografie G.L.T. topografische dienst Borneo</p>		<p>ecogroen advies</p>	

BIJLAGE II: KAART ECOLOGISCHE STRUCTUREN

<p>Ecologische structuren</p> <ul style="list-style-type: none"> Bos en natuurgebieden Gebied met waarden voor ganzen, zwanen en steltlopers Gebied van belang voor weidevogels Gebied met botanische waarden voor sloten Gebied met relatief veel bosjes en houtwallen Gebied met wijken 		<p>▲ Soortrijk loofbosje</p>
<p>Hoogeveen Ecologische paragraaf bestemmingsplan</p>		
<p>● Hollandscheveld</p>		
<p>Datum 19-03-2009</p> <p>Status Definitief</p> <p>Auteur Ing. E. Griffioen</p> <p>Topografie DLB/Topografische dienst Drenthe</p>	<p>ecogroen advies</p>	

BIJLAGE III: KAART BESCHERMDE EN BEDREIGDE FLORA

Flora

- Brede wespenorchis (FFW-tabel 1)
- Gewone dotterbloem (FFW-tabel 1, RL gev.)
- Koningsvaren (FFW-tabel 1)
- Krabbenscheer (RL gev.)
- Dubbelloof (RL gev.)
- Grens bestemmingsplangebied

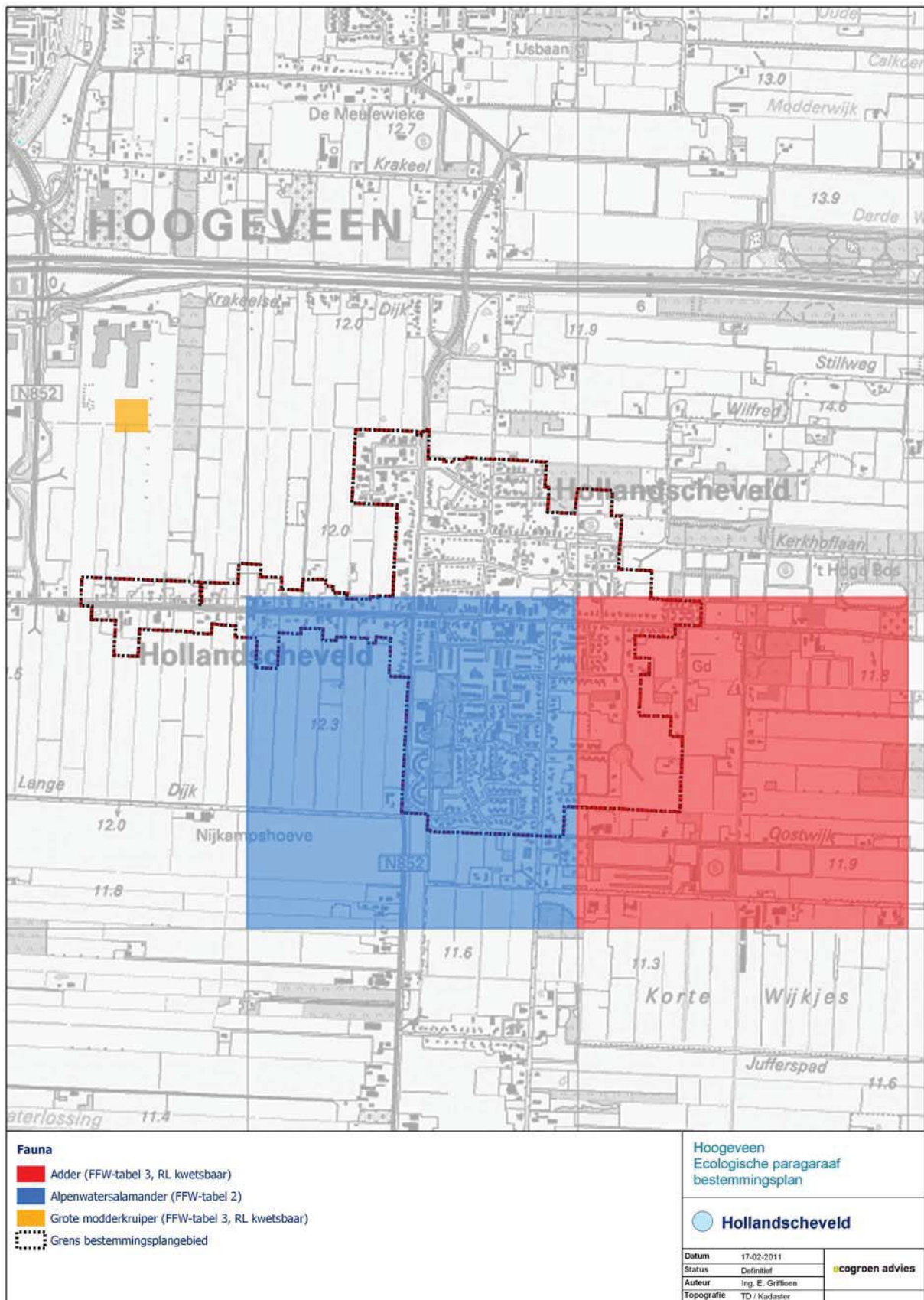
Hoogeveen
Ecologische paragraaf
bestemmingsplan

● **Hollandscheveld**

Datum 17-02-2011
Status Definitief
Auteur Ing. E. Griffioen
Topografie TD / Kadaster

ecogroen advies

BIJLAGE IV: KAART BESCHERMDE EN BEDREIGDE FAUNA

BIJLAGE V: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing

Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling aangepast bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Sinds 26 augustus van dat jaar werken we daardoor volgens een nieuw stroomschema (zie volgende pagina). Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn beschermde soorten aanwezig, dan zijn er vaak twee opties:

- 1) Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld nesten, migratieroutes en foerageergebied. Als u deze veilig stelt door vooraf mitigerende maatregelen te treffen, heeft u mogelijk geen ontheffing meer nodig. Om zeker te zijn dat uw maatregelen voldoende zijn, kunt u ze vóóraf laten beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.

2) Kan de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort niet worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen? Dan dient u een reguliere ontheffingsaanvraag in waarbij de onderstaande vragen gesteld worden:

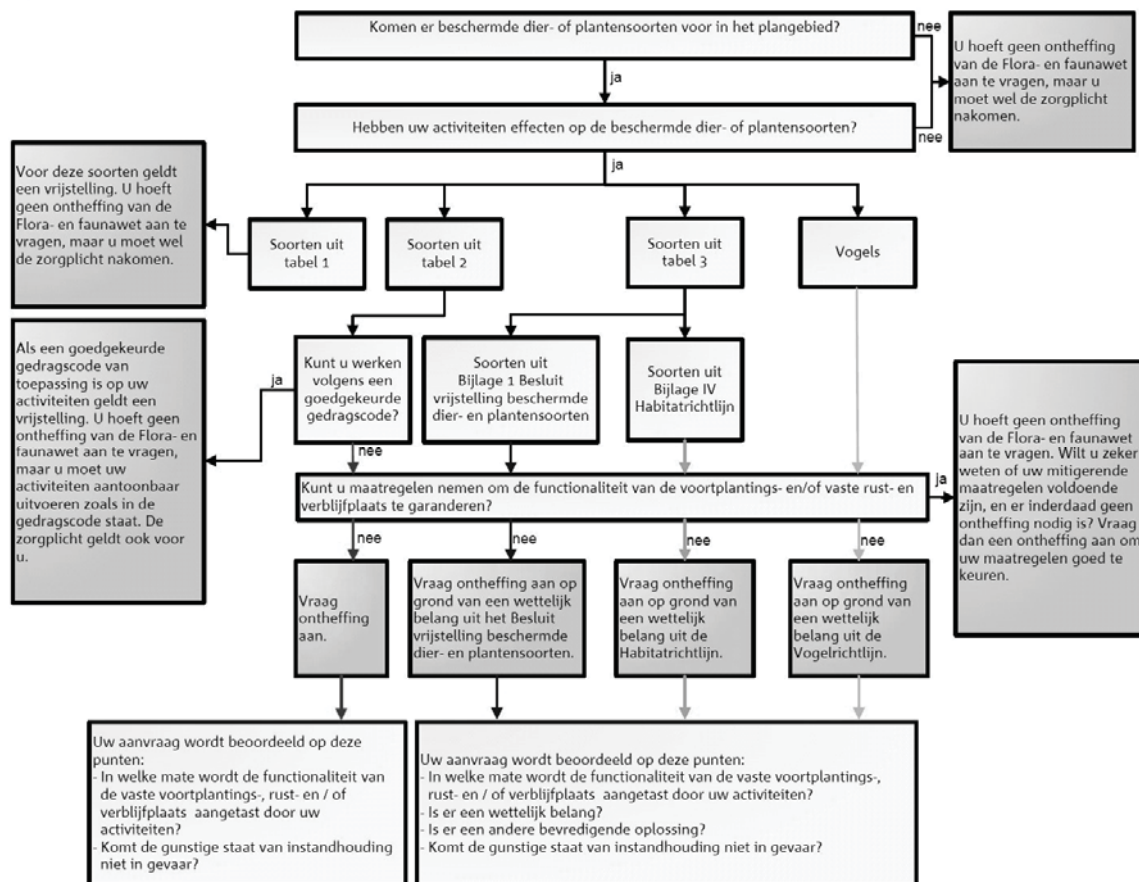
- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Beoordeling Dienst Regelingen

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In de praktijk zijn de mogelijkheden voor het verkrijgen van een ontheffing voor die soorten dan ook zeer beperkt, met name voor vogels¹.

Toetsingsschema Flora- en faunawet (Bron: Dienst Regelingen 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet).

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de Minister van EL&I ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EL&I. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingsdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur. U kunt daar ook verleende ontheffingen inzien.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.